

Yttrande angående Klimatstrategi 2027–2030

Vafabmiljö är ett kommunalförbund bildat av kommunerna i Västmanlands län samt Heby och Enköpings kommun. Inom vår region bor cirka 330 000 personer och här finns cirka 16 000 företag. Vi ansvarar för insamling av hushållsavfall, men erbjuder även olika typer av avfallslösningar till företag, i och utanför regionen. Vafabmiljö kommunalförbund har erbjudits möjligheten att svara på rubricerad remiss. Utifrån den avfallsplan som är antagen i Enköpings kommun (och de övriga medlemskommunerna) så ser vi positivt på Enköping kommuns klimatstrategi som omfattar flera områden som går i linje med avfallsplanens ambitioner och mål. Nedan har vi sammanställt de delar som vi ur avfallsplanens perspektiv ser positivt på att de är med samt några områden som vi anser skulle kunna förtydligas eller komplettera strategin ytterligare.

Vi har även besvarat de två frågor som skickades ut med remissmissiven:

- 1. Är de strategiska utvecklingsområdena, åtgärdsområdena och åtgärderna relevanta och aktuella utifrån målet om klimatneutralitet och förstärkt förmåga till omställning i kommunorganisationen?*

Ja, de är både relevanta och aktuella. Dock kan åtgärdernas tillräcklighet ifrågasättas med hänsyn till scenariogapet som redovisas på s. 27.

Strategins bidrag till att stärka kommunorganisationens förmåga att uppnå klimatneutralitet bedöms som god då flera åtgärder på ett föredömligt sätt lyfter fram vikten av att öka den interna kompetensen såväl som att samverka med andra aktörer.

- 2. Beskriver strategin möjliga inriktningar och prioriteringar på ett tydligt och tillräckligt sätt?*

Prioriteringarna för åtgärdsområdena blir något otillräckliga sett till de utmaningar som presenteras i kap. 5.5 (från sida 29). Här presenteras till exempel en utmaning gällande ekonomisk styrning (sida 30) där flera olika värden utöver de monetära även ska tas i beaktande. Vi håller med om att det är ett komplext område och instämmer att Enköping kan börja i det lilla; med ett pilotprojekt när det gäller upphandling och inköp för att göra dessa på ett klimatneutralt sätt.

Utmaningen om den privata konsumtionen saknar i princip helt åtgärder i strategin, det kan med fördel inkluderas i kommunikationsstrategin mot invånare på s. 118, åtgärd 9.1.2. Kommunens roll gentemot den privata konsumtionen är troligtvis inte främst genom tjänstedesign etc. utan snarare genom kommunikation. För att nå framgång är det mer

motiverat att istället fokusera på kommunorganisationens konsumtion då möjligheten till påverkan är större inom de områden kommunen själv har rådighet.

Generella synpunkter

- Stavningen på Vafabmiljö behöver korrigeras på flera ställen i dokumentet (kan skrivas antingen Vafabmiljö eller Vafabmiljö kommunalförbund). Avfallsplanen ska även hänvisas till som Avfallsplan 2020–2030.
- Dokumentets längd i kombination med upplägget gör det svårt att få koll på hur de olika delarna hänger ihop och det blir mycket hoppande mellan sidor och avsnitt under läsningen. Kanske kan läsanvisningen kompletteras med någon modell som visar hur de olika delarna kopplar ihop med varandra? Det kan också hjälpa att lägga översikten över de olika åtgärderna i en bilaga för att dokumentet ska kännas mindre uppreppande.
- Strategin har ett något ovanligt grepp med sitt fokus på den egna organisationens kompetens och förmåga, med stor tyngdpunkt på chefer och arbetssätt. Detta i kombination med hur strategin lyfter vikten av att klimatarbetet integreras i hela organisationens arbete tror vi kommer att vara framgångsrikt.
- I det fortsatta arbetet med att utveckla strategin samt omsätta den i handling behöver hänsyn tas till det scenariogap som visas på s. 27 för att inte fastna i den utmaning som presenteras på s. 31 i form av att avvakta med tillräckliga åtgärder genom överdrivna förhoppningar på tekniska lösningar. Om utvärderingen och uppföljningen av strategin visar att arbetet går för långsamt för att nå det långsiktiga målet bör ytterligare åtgärder initieras.
- Strategin skulle kunna kompletteras med någon åtgärd gällande användningen av fossil plast, antingen genom att minska plastanvändningen eller använda plast av icke-fossil härkomst. För detta är till exempel kravställning i upphandlingar ett viktigt verktyg. Se även kommentaren ovan om åtgärder gällande konsumtion i förhållande till de presenterade utmaningarna.
- Många av åtgärderna i strategin ligger tydligt i linje med avfallsplanens mål (exempelvis åtgärd 4.2.7, 4.4.6, 4.4.7 och 5.1.11 samt hela åtgärdsområde 7.1) och kan få tydliga synergier i arbetet med att förebygga avfall vilket vi ser som mycket positivt.

Specifika synpunkter

- S. 15, andra stycket: Avfallsplanen tillhör samtliga medlemskommuner och är alltså inte Vafabmiljös avfallsplan utan vår tillsammans. De aktiviteter och mål som finns med i planen är beslutade i kommunfullmäktige i samtliga medlemskommuner och ska införlivas i andra styrdokument och verksamhetsplaner hos medlemskommunerna.
- S. 25, procentsatserna som anger hur stor andel av kommunkoncernens utsläpp som kommer från avfall är ganska otydliga och odefinierade och skulle behöva förtydligas. Begreppet ”fast avfall” är inte något som är vedertaget inom avfallsbranschen, avses restavfall eller inkluderas även exempelvis bygg- och rivningsavfall och massor?

- S. 27, diagrammet över scenariot för utsläppsminskningar skulle gynnas av en bättre upplösning samt större skillnad i färg mellan ”avfall” och ”övrigt” då det i nuläget är oklart vilken kategori det är som syns.
- S. 54, åtgärdsområde 1.4: rubriken anger att åtgärdsområdet omfattar fossilfria fordon men åtgärderna avser endast laddinfrastruktur. Vi saknar någon åtgärd för biogas.
- S. 64, åtgärd 1.2.2 samt s. 65, åtgärd 1.2.5: även Vafabmiljö är aktör inom biogasområdet som bör nämnas under ”Behov av samverkan”.
- I Bilaga 2 som omfattar koldioxidbudgeten menar analysen att trenden för avfall är en ökande mängd under kommande år, mätningar från Avfall Sverige visar dock på motsatsen. Vad är bakgrunden till denna analys?
- Referensen till avfallsplanen på s. 123 ”Avfallsplanen och fastighetsnära insamling” behöver förtydligas vad det är för dokument. Den aktuella avfallsplanen finns på Vafabmiljös hemsida på följande länk: <https://vafabmiljo.se/avfallsplanen/> och är från 2020.

I detta ärende har avdelningschef Linda Gårdstam beslutat. Vid handläggningen av detta ärende har avfallsstrategerna Felicia Thornander och Johanna Olsson varit föredragande.